

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ ὑποσημειώσεις τοῦ κ.
Χαρίλ. Ἀντωνιάτου. Οὐδείς ἔχει δικαίωμα ἀναδημοσιεύ-
σεως τῆς καὶ ἐκδόσεως ἐκτὸς τοῦ μεταφραστοῦ.)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ ὀρθοφροσύνη κ' ἡ συνείδηση τοῦ λαοῦ ἀρχίζε νὰ πείθεται πὼς δὲν ἦταν οἱ παπᾶδες σκευὴ ἐκλογῆς, οὔτε οἱ πολιτικοὶ του τσαρ-
λατᾶνοι, ἤρωες.

Ἐὸ θάνατος καὶ οἱ κηδεῖες στὸ Ληξούρι.— Ὁ οἰκογενειακὸς βίος τοῦ Λασκαράτου.— Ἡ ἀνατροφή τῶν κοριτσιῶν.— Οἱ καταδρομῆς μου ἐξ αἰτίας τοῦ Λύχνου.— Ἰδιωτικὸ σχολεῖο.— Διδασκαλία στὸ Ληξούρι.— Τρόποι νὰ πολεμᾶμε τὴν κακολογία.

Στὰ 1863 πέθαινε ἓνας ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου, ἀντρας τῆς τρίτης μου ἀδελφῆς, πού πέθανε κ' αὐτὴ ἓνα μῆνα ὕστερα. Ἀναφέρω αὐτὰς τοὺς δύο θανάτους, γιὰ νὰ φέρω στὸ φῶς μερικὰ γεγονότα, χυδαῖα καὶ βάρβαρα, πού δείχνουν τόσο πρωτόγονη καὶ ἀγροῖκα, ὅσο ἀνήθικη καὶ διεφθαρμένη τὴν κατάστασιν τῆς κοινωνίας ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

Τὸ ἀτυχο αὐτὸ ἀντρόγωνο, στερημένο ἀπὸ παιδιὰ, συμφώνησε ὥστε καθέννας ἀπὸ τοὺς δύο πού θὰ πέθαινε πρῶτος, ἔκανε τὸν ἄλλο κληρονόμο του. Ἐσύνησαν τῆς διαθήκῆς τοὺς μ' αὐτὸ τὸν ὄρο καὶ δὲν ἦταν ἀγνωστο στὴ χώρα. Γι' αὐτὸ, στὴν τελεφεταία ἀρρώστεια τοῦ γαμπροῦ μου, ὡς ἐφοβήθηκα γιὰ τὴ ζωὴ του, οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς του ἀνησύχησαν. Δὲ θὰ εἶχαν καμίαν ὠφέλεια ἀπ' αὐτὸν τὸ θάνατο !...

Στὸ Ληξούρι ὁμως, σὲ παρόμοιες περιστάσεις, τὸ ὄλο ταχτοποιεῖται μὲ τὴ μεσολάβησιν τῶν ξεμολόγων. Ἐτρεξάν λοιπὸν στὸ συνηθισμένο ξεμολόγο, τοῦ ἔδωκαν νὰ καταλάβῃ τοὺς σκοποὺς τοὺς καὶ ὅταν ὁ ἅγιος ἄνθρωπος καλέσθηκε νὰ δώσῃ τὴ βοήθειαν τῆς θρησκείας σ' ἐκεῖνον, πού πέθαινε, ἐδήλωσε κατηγορηματικὰ πὼς δὲ θὰ τοῦ τὴν παραχωροῦσε, ἂν δὲν ἄλλαξε τὴ διαθήκη του !

Νὰ πεθάνῃς χωρὶς τὴ συχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν σου ἀπὸ τὸν ξεμολόγο, εἶναι στὸ Ληξούρι ὡς ἂν ἐφευγες γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ, χωρὶς διαβατήριον ἢ χωρὶς τὴν προξενικὴ ἐπικύρωσιν. Νὰ πεθάνῃς χωρὶς ἐξομολόγησιν καὶ χωρὶς νὰ μεταλάβῃς εἶναι γιὰ τὸ Ληξουριώτη, σὰ νὰ χάσῃ ὅλους τοὺς κόπους. Δὲν εἶναι δεχτὸς σὲ κανένα μέρος τοῦ ἄλλου κόσμου καὶ ξαναστέρνεται μὲ καταισχύνῃ σὲ τοῦτον τὸν κόσμον, ὡς βρυκόλακος, γιὰ νὰ τρομάξῃ τοὺς ἀπόγονούς του. Καὶ ποῖα ντροπὴ γιὰ τὴ γυναῖκα τοῦ πεθαμένου !

Μ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους ἦταν ἀπαραίτητο στὴν ἀδελφή μου νὰ κάμῃ κάποιαν θυσίαν, γιὰ νὰ προμηθέψῃ στὸν ἄνδρα τῆς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ διαβατηρίου, τὴν ἐγγραφήν τοῦ παπᾶ, καὶ ν' ἀπαλλάξῃ τὸν ἑαυτὸς τῆς ἀπὸ τὴν ἀτιμία συζύγου πεθαμένου, χωρὶς ἐξομολόγησιν καὶ χωρίς τὴν ἄγια κοινωνίαν.

Ἀφοῦ τὰ δύο μέρη διαπραγματευθῆκα κ' ἐπέσανε σὲ συμφωνίαν γιὰ νὰ πάρουν οἱ συγγενεῖς τοῦ ἐτοιμοθάνατου ἓνα καλὸ κληροδότημα, ἔφεραν τὸ συμβολαιογράφον ἕνασ κωδικοκίελλος συντάχθηκε στὸνομα τοῦ ἐτοιμοθάνατου καὶ, ἀφοῦ, μὲ τὴν πράξιν αὐτὴ τῆς ὑστερῆς θελήσεως (τῶν συγγενῶν), τὸ κληροδότημα ἐξασφαλίσθηκε στὸ σύνεγο τοῦ ξεμολόγου, τότες ὁ τελεφεταῖος τοῦτος ἦλθε νὰ φέρῃ τὴν ἀνακούφισιν τῆς θρησκείας. Στὸ θάνατο τῆς ἀδελφῆς μου, πού συνέβηκε λίγον ἄρρωτοτερα, οἱ κτηνωδίαι στάθησαν ἄλλοιῶτικες.

Στὸν τόπον μας ὑπάρχει μιά ἀπὸ τῆς πρόληψιν τοῦ ὄχλου ὅτι οἱ καθολικοὶ παπᾶδες συντομεύουν, σὲ μερικὲς περιστάσεις, τὸ θάνατο τῶν ἐτοιμοθανάτων, μ' ἓνα σχοινὶ στὸ λαιμὸν τοὺς. Ἡ ἀνώτερη τάξις τῆς κοινωνίας μας εἶναι ὀπαλλαγμένη, γιὰ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὴ γελωτὰ ἐτούτη πρόληψιν. Εἶναι ὁμως παράδοξον νὰ βλέπῃ κανεὶς τὸ ἀντίθετον πὼς οἱ ὀρθόδοξοὶ παπᾶδες μας συντομεύουν τὸ θάνατο τῶν ἐτοιμοθανάτων μας, ἂν ὄχι μ' ἓνα σχοινὶ στὸ λαιμὸν τοὺς, ἀλλὰ μὲ τοὺς τρόμους, πού σκορπίζουν ἀπάνου ἀπὸ τὴν κλίνην τοῦ δυστυχισμένου, πού βρίσκεται σ' ἀγωνίαν. Μόλις ὁ Γιωτρός δώσῃ τὸ σημεῖο τοῦ κινδύνου, οἱ ἴδιοι οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀρρώστου ἀσχολιῶνται νὰ τοῦ ἐμπνεύσουν αὐτοὺς τοὺς φόβους. Τοῦ μιλοῦν ἀμέσως γιὰ ἐξομολόγησιν καὶ γιὰ ἄγια, κ' ὁ δυστυχὸς νοιώθει τότες πὼς τὸν ἄπελπίζουν γιὰ τὴ ζωὴν καὶ τοῦ λένε νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ πεθάνῃ. Ἐπει' ἀπ' αὐτὴ τὴν εἰδησιν, ἡ κατάστασις του δὲν παύει νὰ χειροτερεύῃ. Ὁ ξεμολόγος φθάνει κ' ἡ ἀρρώστεια γίνεται πιὸ βαρεῖα. Ἄκολουθαί ἡ κοινωνία: ὁ παπᾶς μὲ μεγάλῃ ἱερατικῇ στολίῃ, κραδία ψαλτάδων, πού ψάλλουν νεκρώσιμα, μὲ ἀναμμένες τῆς λαμπάδες, μὲ τὰ φανάρια ἀναμμένα καὶ μὲ μιά καμπαῖαν, πού τὴν κουβαλοῦν λην αὐτὴν τὴν πομπήν, ἀπάνου ἀπὸ τὸ κρεβάτι τοῦ ἀδυνατισμένου ἐτοιμοθάνατου καὶ τοῦ φέρνει τὸ θανάσιμον χτύπημα. Ἄλλὰ ποῖός ἐστω καὶ γι' αὐτεῖο ;

Καὶ ὁμως αὐτὴ ἡ φοιρτὴ δοκιμασία δὲν θεωρεῖται πάντα ἀρκετὴ κ' ἡ φτωχὴ μου ἀδελφὴ ὑποχρεώθηκε νὰ υπομείνῃ ἐπιπροσθετα μίαν ἄλλην ἀγωνίαν περὶ ἀπόθησιν ἄκομα, τὴν ἀγωνίαν, πού ἐπιβάλλουν συχνὰ σ' ἐκεῖνους, πού δὲν τὸν ἔξωκόσαν μὲ τὴν πρώτην δοκιμασίαν πού τὴν ἔλενε ἐὺ χέ λ α ι ο .

(Ἀκολουθεῖ)

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ
Ω Δ Η
Τοῦ Χ α φ ι ς

Ἐλα Σ ο υ φ ῖ μου, ἔλα νὰ ἰδῆς ποιήρι κρουσταλλένιο,
μὲ λάμψιν περισσή.
Ἐλα ν' ἀστράψῃ ἡ ὄψιν σου σὲ χρωμα κοραλένιο
ἀπὸ γλυκὸ κρασί.
Τ' ἀδιάλυτα μυστήρια, πού χαίρει ἡ Σοφία,
θῆνε μπροστὴ μὲ τὸ κρασί στὸ πλάι νὰ τὰ λύσῃ...
Τέτοια μεγάλη δύναμι καὶ τέτοια φαντασία
κανένας διαβαρομένος τοὺς δὲν εἰμπορεῖ νὰ κλείσῃ.
Ἄσκα 1) εὐκόλα πολὺ δὲν πέφτει σὲ κυνήγι,
κ' ἔδου τὰ δίχτυα ἀνοίγουν, ἂς τὰ μαζώξουν πάλι.
Γιατὶ γιὰ τέτοιο ἅγιον πουλὶ ὅποιος τὰ δίχτυ ἀνοίγει
μονάχα γιὰ τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου θὰ τὰ βάλῃ.
Σὲ τοῦτου τοῦ παλγόκοσμον τὸ φτωχικὸν τραπέζι
ἓνα ποιήρι ἔχει νὰ πῆ κανεὶς—καὶ νὰ πηγαίῃ !
Κι' ἀλλοίμονο σὲ κείνον πού πάντα περιμένει
πὼς θάξῃ τὴν ἀγάπην του κοντὰ του νὰ τοῦ παίξῃ !...
Φτωχὴ καρδιά μου, πέρασαν τῆς νεότητος σου τὰ χρόνια,
Κι' ἓνα λουλοῦδι ἀπὸ τῆς ζωῆς δὲν μᾶζώξουν περὶ...
Τι μ' ὠφελεῖ νὰ μὲ τιμοῦν καὶ μὲ δοξάζουν ὅλοι,
ὡς ἔχω νέκρα στὴν καρδιά καὶ στὸ κεφάλι χρόνια !
Γλεπᾶτ' ὅσοι ἔχετε ζωὴν κ' ἔχει ἀκόμη νεότη !
Γιατὶ κ' ὁ ἴδιος ὁ Ἀδάμ ἦλθε μιά μαυρὴ μέρα
Π' ἀφήκε τὸν Παράδεισον, σκηνὸς ἀπ' τὴν φοβέρα,
Σὰν τοῦ τελειώσαν ἡ σοδειὰς κ' ἡ λεβεντιά του ἡ πρώτη.
Ὅσο γιὰ μένα, ἀφήστε με ἀφοῦ τὸ θέλ' ἡ τύχη,
σκλάβο σ' τὴν κοῦπα τῆς χρυσοῦ τοῦ Τζέμ 2) τοῦ βασιλιά...
— Σὺς' ἀεράκι μου καλὸ καὶ δόσε στὸ Σείχη
τοῦ Τζέμ ἀπὸ τὸ μέρος μου διολογικὰ φιλιά...

Μετάφρασις Μιχαήλ Ἀργυροπούλου

ΘΛΙΨΗ ΚΡΥΦΗ
Τοῦ Ρ ο λ λ ι ν ᾶ

Πρὸς φίλον.
Σώπαινε κοῦψ' τὰ δάκρυά σου,
μάρτυς βουβός, νὰ μὴ γογγύσῃς
σφάλα στοὺς ἄλλους τὴν καρδιά σου,
κάθε φορὰ πού τὰ σφουγγίζεις.
Σὲ μουσικὴ γιὰ σὲ γραμμὴν
μονάχα τ' ὄνειρό σου χόσε'
μὴ δειχῆς ὄριμ λυπημένη
Μάρτυς βουβός, τὴν πόρτα κλείσε...
Σώπαινε κ' ὡς τὸν θάνατό σου
πετρώνει ἡ θλίψιν στὴν Ἐρμιᾶ.
Ἄχ' κ' ἔχει μάτια, ἔχ' ἡ καρδιά
νὰ κλαίῃ σὰν Νιόβη τὸν καίμό σου...
Μετάφρασις Μιχ. Ἀργυροπούλου

ΓΑΜΟΣ
Τοῦ Λ. Στεκέτη

Μὴ γέρονς σκεφτικὴ τὸ πρόσωπό σου,
μὴ γέρονς τὴ ματιὴ σου δειλιασμένη,
ἀνοίχτηκε, γιὰ κῆρυκα, γιὰ κάμερά σου,
ὁ βωμὸς τῆς ἀγάπης σὲ προσμένει.
Ἄφησε ἐδῶ τοῦ γάμου τὸ στεφάνι
τὰ λευκά σου τὰ ροῦχα βγάλε ἀγάλι,
στὸν ρυμκικὸ προσκέφαλο μὲ πόθο
ἀπίθωσε γλυκὰ τ' ὠραῖο κεφάλι.
Τὴν ἀγκαλίαν στὸν ἔρωτα ν' ἀνοίξῃς
καὶ τῆς νεότητος τοὺς φόβους μὴν ἀγγίξῃς
στὰ στήθη σου βαθεῖα μὲ μίαν νὰ πιάξῃς.
Τὸ πρόσωπο γ' ὠραῖό σου μὴν ἀφήσῃς
στὰ χέρια σου κομμένο νὰ μᾶς δειξῇς
αἴσιο καὶ σὺ κορυφὰ θὰ κοκκινίσῃς.

Μετάφρασις Κ. Καιροφυλά

1) Ἄσκα: ὄνομα ἱεροῦ πουλιοῦ, πὺν παρὰ τῆς ἀρσενιοχαιτῆς Σ ο υ φ ῖ συμβολίζου τὴν δύναμιν τῆς ἐξουσίας τοῦ θεοῦ κατὰ τὴν ἰδίαν θεολογικὴν θεωρίαν, οἱ φιλόσοφοι δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν αὐτήν.
2) Ὁ Τ ζ ε μ σ τ ῖ ῖ ἔσαν ἓνας πολὺ πλούσιος καὶ μεγάλος βασιλεὺς τῆς τῆν Πλυσί. Ἐτοῖ ὁ Χαφίς εἶνε ἓνας ἀφροσώμενος λάτρης αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ, πού κλείνει μέσα του τὴν γνώσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου. Πραγματὴν τὸ ποῦμ καὶ αὐτό: Οἱ σοφὶ παρομοιάζουν τὸ μεθῦσι γιὰ τὴν ἀντίφρασιν τῆς ἀγάπης στὸ ποτὸ δὲν εἶνε παρὰ μιά συμβολικὴ λατρεία κ' ἓνας ἄριστος στὴν δοξὰ τοῦ Θεοῦ.